

Witold STRUŻYŃSKI

Katedra Zoologii
Wydziału Zootechnicznego

Wstępne wyniki badań herpetofauny Skarpy Ursynowskiej

Wprowadzenie

Celem pracy było określenie składu jakościowego płazów i gadów występujących na terenie Skarpy Ursynowskiej, w bezpośredniej styczności z zanikającym zbiornikiem wodnym (dawny staw przypałacowy)

Powierzchnia badawcza wynosiła około jednego hektara. Obserwacje przeprowadzono od lipca do września 1995 roku. Zbieranie materiału prowadzono przez aktywny odłów oraz metodą pułapek-dołków o średnicy 20 centymetrów i głębokości 30 centymetrów. Przygotowano 15 pułapek: siedem w odległości 0,5–1 metra od linii brzegowej stawu oraz osiem pułapek w odległości 10–50 metrów od stawu na obszarze łąki. Pułapki kontrolowano w godzinach porannych w trakcie prowadzenia aktywnych odłowów, sporadycznie o zmierzchu. Miejsce lokalizacji powierzchni badawczej ukazano na rysunku 1.

Wyniki

Stwierdzono występowanie następujących gatunków:

1) płazy:

- traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*),
- traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*),
- ropucha zwyczajna (*Bufo bufo*),
- rzekotka drzewna (*Hyla arborea*),
- żaba wodna (*Rana esculanta*),
- żaba śmieszka (*Rana ridibunda*),
- żaba trawna (*Rana temporaria*),

2) gady:

- jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*),
- zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*)

Traszka grzebieniasta – samica długości całkowitej 137 mm została znaleziona 13.08 w pułapce zlokalizowanej pomiędzy zdewastowaną fontanną pałacową a zarastającym stawem w odległości jednego metra od krawędzi brzegu. Liczne larwy ostateczne traszki zwyczajnej obserwowano i łowiono w stawie od strony południowo-wschodniej.

Samicę ropuchy szarej długości 150 mm znaleziono 15.08 o zmierzchu w pułapce znajdującej się około pięćdziesięciu metrów od stawu w kierunku południowo-wschodnim na skrajce drzew.

Rzekotka drewna była obserwowana i schwyta na łące kośnej w odległości około stu metrów na północ od stawu.

W odległości trzystu metrów od stawu w kierunku północnym wypływa rów, biegnący od zachodu na wschód. W jego obrębie obserwowano dość licznie występujące osobniki młodociane żaby wodnej (rys. 1)

Dorośle osobniki żaby śmieszki (6 sztuk) długości ciała 100–120 mm obserwowano stale nad słabo porośniętym roślinnością południowo-wschodnim brzegiem. Jest to jedyne miejsce zarastającego stawu, w którym brzeg styka się z lustrem wody, wolnym od roślinności twardej.

Żaba trawna występowała licznie na całej powierzchni badanego terenu.

Jaszczurkę zwinkę obserwowano i schwyta w wąwozie, na jego południowej wystawie, w odległości 50 metrów od siedziby Wydziału Architektury Krajobrazu (rys. 1)

Zaskrońca zwyczajnego schwyta na nasłonecznionym północno-wschodnim brzegu stawu. Długość całkowita osobnika wynosiła 29 cm.

Podsumowanie

Spośród wykazanych płazów większość jest charakterystyczna dla siedlisk, w jakich zostały stwierdzone. Warto podkreślić fakt występowania traszki grzebieniastej, która jest wyraźnie rzadsza od traszki zwyczajnej (Juszczak 1987). Prawdopodobnie złapana samica

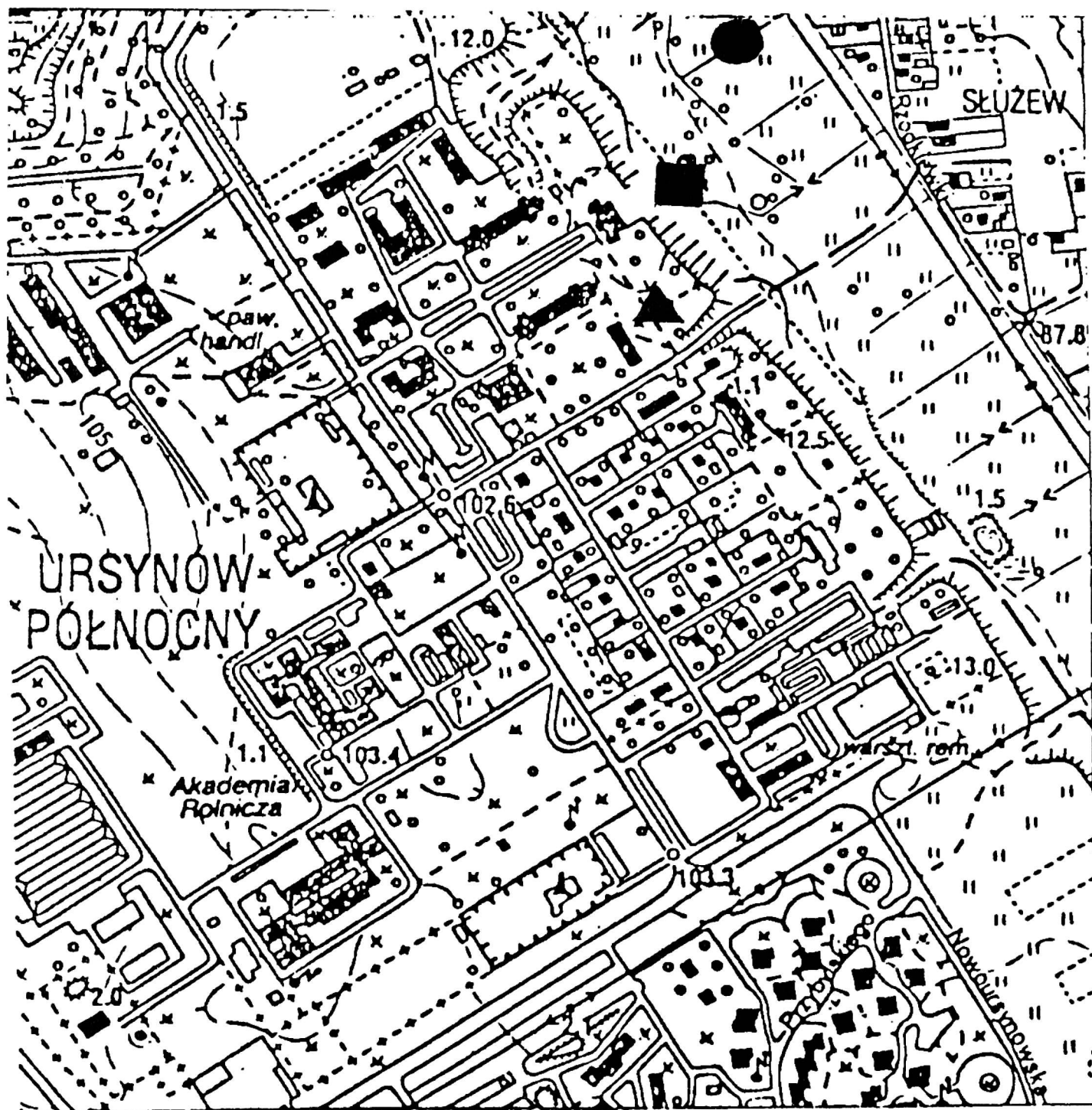
była osobnikiem 4-letnim (wg Smitha 1951). Z reguły traszki grzebieniaste preferują zbiorniki większe i głębsze (Młynarski 1971), tym ciekawsze wydaje się stwierdzenie tego gatunku w pobliżu wypłyconego, silnie zarastającego stawu.

Spośród gromady gadów zanotowano jedynie występowanie jaszczurki zwinki i zaskrońca zwyczajnego. Pierwszy gatunek był obserwowany przez autora również na innych stanowiskach w obrębie Warszawy, natomiast obecność zaskrońca nie była dotąd wykazana na terenie stolicy w pracach, które ukazały się drukiem. Jest to o tyle istotne, że w niektórych regionach Polski wskutek działalności człowieka wąż ten jest gatunkiem zanikającym (Skibiński 1966).

Na podstawie przeprowadzonych prac wstępnie rejestrujących stanowiska płazów i gadów na terenie Skarpy Ursynowskiej nie można wykluczyć występowania innych gatunków z badanych gromad. Bezspornie obszar ten wymaga wprowadzenia czynnej ochrony przed dalszą dewastacją i silną presją człowieka.

Literatura

- JUSZCZYK W. 1987: *Płazy i gady krajowe*. T.1–3, PWN, Warszawa.
- MŁYNARSKI M. 1971: *Atlas – Płazy i gady Polski*. PZWS, Warszawa.
- SMITH M. 1951: *The British amphibians, reptiles* London.
- SKIBIŃSKI S. 1966: *Zaskroniec – wąż ginący w okolicach Chełma Lubelskiego*. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 22, 1; 50–51.

RYSUNEK 1. ■ – miejsce lokalizacji powierzchni badawczej przy odłowach płazów i gadów, ▲ – miejsce stwierdzenia zwinki, ● – miejsce występowania żab wodnych

Summary

The preview inventarisation of the Ursynów Slope avifauna. The amphibians and reptiles fauna of the Ursynów Slope (Skarpa Ursynowska) was investigated. The trapping and searching methods were being used. The presence of seven amphibians species and two reptiles species was established. The

most interesting ones were: *Triturus cristatus* and *Natrix natrix*. This last species is very rare in urban area and surely worth protecting.

Author's address:

W. Strużyński

Warsaw Agricultural University – SGGW

02-787 Warszawa, ul Nowoursynowska 166

Poland